

ULTRAFOTOGRAFÍA

Casal Sollerí

5 de juny – 12 d'octubre 2025

Martínez Bellido, Marta Bisbal, Xisco Bonnín, Iñaki Domingo, Inma Femenía, Jorge Isla, Alejandro Javaloyas, Marta Pujades, Miguel Ángel Tornero, Evarist Torres, Cecilia de Val i Simon Zabell

Comissari: Fernando Gómez de la Cuesta

La llum just abans de formar la imatge; la llum just després. La "ultrafotografia" transcendeix el concepte usual de fotografia per a superar-lo de la manera més extraordinària i simple, tornant al seu origen, al que és essencial, fonamental, bàsic. Una recerca física, estètica, òptica, lumínica, formal i conceptual que vol desbordar els seus límits per a entrar de ple en el que hi ha més enllà, en aquesta "ultrafotografia" que ens parla de la llum i de la bellesa, de la tècnica i del suport, de la màgia i de la ciència, de la seva reproducció i de la seva unicitat. Una fotografia que no posseeix la retòrica de la postfotografia ni la narrativitat del documentalisme; una fotografia sense fotos, sense càmera; una fotografia experimental i (foto) sensible.

Els artistes que participen en el projecte assumeixen l'autonomia plena de la fotografia, no com a mitjà sinó com a fi; investiguen i formalitzen peces que són l'objecte, el subjecte i l'obra; la causa i l'efecte; la raó i l'emoció. Això els fa emprendre un camí en què allò figuratiu i el relat desapareixen, on sorgeix la immaterial consistència física de la nova visualitat: telescòpica, microscòpica, fractal, analògica i digital; una manera de mirar que ens acost a una nova (ir)realitat, aquella que va detectar Paul Éluard en cadascun de nosaltres: *hi ha altres mons però són en aquest; hi ha altres vides però són en un mateix*¹.

Aquesta "ultrafotografia" investiga sobre l'infinit, sobre l'univers, sobre el micro i el macrocosmos, però també sobre allò íntim, personal, propi. Una fotografia ultra que incentiva les derives d'aquells exploradors, d'aquells captadors d'imatges que no persegueixen ni la falla ni el conte, que desenvolupen unes peces independents, objectuals, però també etèries i immaterials, potser indesxifrables, senzilles i contradictòries. L'artista ha de comprendre el que és incompreensible; fotografiar el que és invisible, aconseguir allò inassolible, per això la ciència hi recorre per a explicar el que és inexplicable.

Són aquests punts d'intersecció on el que és físic transita cap al que és metafísic, i el que és material connecta amb el que és espiritual, on la nostra pròpia imatge reflectida transmuta en un miratge complex, en el qual la llum es descompon en tots els colors de l'espectre, on els éssers sensibles mantenen el seu interès mentre recorren amb el dit índex la grafia infinita d'una cinta de Möbius², fent abastable l'inabastable, mesurant el que és insondable. Tot això té lloc, com succeeix de manera habitual en la història de la fotografia, en aquell espai en el qual cada final és un nou principi, allà on els rastrejadors de la imatge cerquen sense pressa.

¹ Luciano Rincón, *Cartas cruzadas entre Paul Éluard y Teofrasto Bombasto de Hohenheim llamado Paracelso*, Los Libros de la Frontera, Barcelona, 1976, pàg. 14 i 136.

² Un tipus de superfície que reb el seu nom en honor d'un dels seus descobridors: August Ferdinand Möbius (Schulpforta, Alemanya, 1790 – Leipzig, Alemanya, 1868).

Hi col·labora:

Miguel Ángel Tornero

Sense títol (Rockstar)

Collage fotogràfic

2024

A *Rockstar*, Miguel Ángel Tornero aborda el concepte de cova, l'art rupestre i l'actitud artística en si mateixa. Mitjançant l'ús del flaix i del collage fotogràfic, l'artista cerca reinterpretar aquella pell tatuada de la cova, tal com ell ho expressa, engendrant noves formes que semblen orgàniques malgrat ser inertes, mitjançant un tractament que frega allò escultòric. A partir de fotografies de diversos espais, com la cova de les estalactites, sorgeixen nous espais compostos, com la reproducció de la cova — la neocova—, capa damunt capa; amb qualitats, textures, perspectiva i profunditat singulars.

Iñaki Domingo

De la sèrie *Addition*

Fotografia / Obra en paper

2025

En aquesta sèrie, Iñaki Domingo substitueix el dispositiu tecnològic per un sistema més arcaic i rudimentari: un dispersor bucal, una espècie de protoaerògraf utilitzat pels homes primitius per a fer les seves pintures rupestres; una eina senzilla amb la qual, executant moviments mecànics i repetitius, s'imita el funcionament de la impressora, amb uns resultats irrepetibles i, a primera vista, allunyats del que hauria de ser una fotografia. El resultat és un grup d'obres de caràcter abstracte i bellesa exquisida que ens plantegen el dubte sobre què és necessari perquè una imatge sigui considerada una fotografia: aquí hi trobam les tintes i els papers fotogràfics, una selecció voluntària dels colors i, en certa manera, potser una mica atzarosa, una disposició d'aquests sobre una superfície.

Inma Femenía

Yield

Tinta de làtex damunt poliuretà

2025

Mitjançant la superposició de múltiples capes transparents, *Yield* genera una superfície densa que revela la descomposició òptica de la llum. El procés s'assembla a l'acte de pintar, substituint l'aplicació del pigment per la representació del fenomen lumínic a partir de la seva interacció amb un prisma. L'obra és conseqüència de les instal·lacions *Arc al cel* (2022) al CaixaForum València i *Iris de foc* (2024) al Gran Teatre del Liceu de Barcelona, i forma part d'una investigació sobre els límits entre allò tangible i allò immaterial en la seva interacció amb la llum. El seu muntatge reforça aquesta qualitat etèria: suspesa a l'espai, *Yield* sembla fluctuar, convertint el material en un agent actiu de la percepció.

Martínez Bellido

Ensayo 1 / Ensayo 2 (aprieto los ojos en la oscuridad)

Tintes pigmentades damunt paper

2024

Martínez Bellido exposa un conjunt de fotografies fetes sense càmera, prenent com a model les aberracions i les distorsions que produeix la llum en lents i prismes. Desenvolupa una línia de treball al voltant de la petjada fotogràfica i els instruments òptics, on sovint apareix unida la pretensió d'accedir a allò invisible i registrar-lo, l'experimentació amb materials fotosensibles i l'abstracció fotogràfica. El títol, *Aprieto los ojos en la oscuridad*, està extret d'*Una mirada a l'Univers* d'August Strindberg: "Quan estreny els ulls en la foscor veig primer un caos de llum, d'estrelles, de centelleigs, que progressivament s'ajunten i es condensen en un disc brillant".

Cecilia de Val

De la sèrie Pic of the midday

Think for Yourself / Vídeo monocanal HD

Living my best life / Vídeo monocanal HD vertical / Fotografies líquides

Paper fotogràfic, aigua i restes de tintes pigmentades

2018

Pic of the midday traça una analogia entre diferents muntanyes i la imatge — fotogràfica. A partir de la paraula *pic*, en anglès *foto* i en francès *pic* o *montanya*, l'artista relaciona un dels hashtags més utilitzats a Instagram, *#picoftheday*, amb el *Pic du Midi*. A través del procés experimental de desrevelat, les fotografies — extreïdes d'Instagram amb el mateix hashtag — són desrevelades per a obtenir-ne imatges líquides i fragmentades, com en una espècie de procés invers de revelat o "canvi d'estat" de la imatge. Aquestes imatges líquides conviden a reflexionar sobre el concepte de no-fotografia en l'era digital i sobre la forta retroalimentació existent entre les estructures digitals de producció d'imatges i les formes de subjectivitat dominants en la cultura neoliberal.

Simon Zabell

All Together Now

Fusta de contraplacat, focus LED

2024

La instal·lació *All Together Now* crea, mitjançant la simple repetició d'una forma retallada en fusta, una sensació de bella irrealitat que remet, d'una banda, a les cadències pròpies de la música i, de l'altra, a formes que poden trobar-se tant en la pintura paleolítica com en la fotografia digital; geometries que travessen les cultures i poden considerar-se intrínseques a la psique humana, ja que brollen de l'interior de la nostra intel·ligència visual en moments de migranya, exposició excessiva a la llum o estrès. La impossibilitat de reproduir l'aspecte d'un imaginari purament mental mitjançant les lògiques de la fotografia; el píxel és potencialment capaç d'al·ludir a qualsevol imatge, i amb aquesta intenció les corbes de les fustes es construeixen a la manera de la fotografia digital.

Jorge Isla

Le Reflet / Muntatge de pantalles de mòbils damunt fusta / 2024

Still life / Tècnica mixta / 2022

Le Reflet és un conjunt d'obres en què l'acumulació de pantalles de mòbils instal·lades sobre dibond, a manera de *patchwork*, genera una brillant superfície negra, com un mirall, que es converteix en metàfora d'aquest *black mirror* o reflex de la societat contemporània. Mitjançant els seus residus, proposa un forat negre digital, atrapant i fragmentant el reflex de l'espectador en el seu interior, desposseint-lo de la seva essència. L'acumulació de les pantalles que, com els residus, tenen un caràcter il·limitat, evidencia que, encara que cadascuna sigui una obra única, la producció de la sèrie, de caràcter infinit, remet que, dia rere dia, l'ésser humà va generant residus tecnològics ja sigui per la seva obsolescència o el trencament.

Alejandro Javaloyas

Memento mori

Instal·lació fotogràfica

2025

Memento mori és una instal·lació situada en la cruïlla entre imatge, matèria i transformació. El seu títol —una expressió llatina que significa *recorda que moriràs*— activa immediatament una lectura simbòlica fonamentada en segles d'història visual i filosòfica. Durant l'edat mitjana i el barroc, el *memento mori* es convertí en un motiu central del pensament cristià i la producció artística. *Memento mori* s'inscriu en aquesta tradició des d'una mirada íntima i silenciosa: la mort no com a tragèdia, sinó com a consciència lúcida del cos, de l'instant, de la fragilitat (de la imatge). La instal·lació es compon de quinze cubetes disposades com si es tractàs d'un petit cementeri, o d'un altar laic. El lliri, en particular, ha estat durant segles una flor associada al dol i al trànsit. Aquí, la flor és una doble metàfora: cos mort i ofrena viva.

Marta Pujades

De la sèrie *Press Here*

Fingerprint / Tinta damunt paper, lent Fresnel i fotografia en blanc i negre

Punctum / Fotografia en color, trípode, lent Fresnel

Two Limits / Fotografia en color

2021

Les obres aquí exposades formen part de la sèrie *Press Here*, que planteja qüestions com l'anàlisi de la construcció de les imatges i de la representació dels subjectes, així com les relacions que s'estableixen entorn de la materialitat de la fotografia com a cos i la intangibilitat del cos com a imatge fotogràfica. Les obres proposen un recorregut que abasta des de problemàtiques arrelades a la percepció sensorial davant la recepció d'imatges fotogràfiques (prestant especial atenció a la dinàmica entre el tacte i la vista), l'espectralització dels cossos convertits en aparences mitjançant el disparament de la càmera, la constatació de la pell i la superfície fotogràfica com a límits, fins a la modulació d'una mecànica de presències i absències que travessa el plantejament del projecte en la seva totalitat.

Xisco Bonnín

Photo Data Corruption [Re-Projected]

Instal·lació. Projectió sobre objectes fotogràfics

Vídeo HD, fotografia digital, metacrilat, paper fotogràfic

2017

Les fotografies digitals es copien i dupliquen en els equips informàtics; se'n fan còpies de seguretat, *backups*, etc., de manera rutinària i mecànica. Aquest procés no és sempre perfecte, i de vegades es produeixen errors fatals que danyen els fitxers digitals, tal com va passar amb els discs durs connectats a l'ordinador personal de l'artista. Malgrat tot, són errors capaços de produir noves imatges que fragmenten i deconstrueixen l'aparença de realitat d'aquestes i en reconstrueixen de noves, amb nous plantejaments plàstics, estètics i conceptuals.

Marta Bisbal

Kosmos

Videoinstal·lació multicanal

Fotollibre

2012 – 2017

Sense pressa és el ritme amb què Marta Bisbal analitza allò que l'envolta, una investigació titulada *Kosmos*, una exploració subtil, metòdica; un descobriment que sorgeix de l'observació atenta i intensa dels jocs lumínics que es produeixen a les parets d'una casa (gairebé buida) en què la creadora va viure durant un temps. Aquesta dansa sincronitzada amb el moviment còsmic és un espectacle de llums que transita entre allò banal i allò extraordinari, entre la frenètica lentitud d'un fenomen en lleu canvi que, alhora, es (re)produeix de manera constant, permanent i incessant. La llum escenifica el seu curs amb una exactitud perfecta, integrant cada dia i en cada moment el registre d'una lleu variació que es genera al compàs de l'univers.

Evarist Torres

Fotons

Vídeo HD

Fotografies en color

2018

El mateix procés d'obtenció d'una fotografia ja és, en si mateix, quàntic. És l'impacte de les partícules de llum el que participa en la formació de la imatge que observam. Són els fotons els encarregats d'activar els àtoms de plata que conté la pel·lícula fotogràfica (o les cèl·lules del sensor de la càmera digital) i crear d'aquesta manera la imatge que després reconeixem (en la formació d'una fotografia participen al voltant de 30.000.000 de fotons). El concepte sonor que acompanya el vídeo és obra de l'artista Ignata Elana.